

Total No. of Printed Pages—16

4 SEM TDC GEEC (CBCS) 4.1/4.2/4.3

2 0 2 6

(May/June)

ECONOMICS

(Generic Elective)

Paper : GE-4.1/4.2/4.3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Paper : GE-4.1

(Indian Economy—II)

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) ভাৰতৰ নতুন আৰ্থিক নীতিৰ আধাৰত ৰাজহ ব্যৱহাৰ
এটা সংস্কাৰ উল্লেখ কৰা।

Mention one fiscal reform in the context
of India's New Economic Policy.

(b) ক'লা টকা মানে কি বুজা?

What do you mean by black money?

- (c) ভাৰতৰ কোনটো পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাত নতুন কৃষি কৌশল গ্ৰহণ কৰা হৈছিল ?

In which Five-Year Plan was the new agricultural strategy adopted in India?

- (d) বহনক্ষম কৃষি বুলিলে কি বুজা ?

What do you mean by sustainable agriculture?

- (e) ভাৰতৰ ঔদ্যোগিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত দেখা দিয়া এটা প্ৰধান সমস্যা উল্লেখ কৰা।

Mention one major problem of industrial development in India.

- (f) ভাৰতত কোন চনত নতুন ঔদ্যোগিক নীতি ঘোষণা কৰা হৈছিল ?

In which year was the New Industrial Policy announced in India?

- (g) বৈদেশিক লেনদেনৰ ভাৰসমতাৰ সংজ্ঞা লিখা।

Define balance of payments.

- (h) কোন চনত বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থা গঠিত হৈছিল ?

In which year was WTO established?

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 5×4=20

Answer any four of the following questions (within 150 words each) :

- (a) ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত ক'লা টকাৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the impact of black money in Indian economy.

- (b) ভাৰতত ভূমি সংস্কাৰৰ উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the objectives of land reforms in India.

- (c) ভাৰতৰ ঔদ্যোগিক উন্নয়নৰ প্ৰধান অন্তৰায়সমূহ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

Briefly explain the major obstacles of industrial development in India.

- (d) ভাৰতৰ বৈদেশিক বাণিজ্যৰ গতিবিধি পৰ্যালোচনা কৰা।

Analyze the direction of India's foreign trade.

- (e) ভাৰতৰ ৰাজহুৱা খণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠানসমূহত নিবিনিয়োগৰ উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the objectives of disinvestment in public sector undertakings in India.

3. (a) ভাৰতৰ ৰপ্তানি নীতিৰ এটা পৰ্যালোচনা দাঙি ধৰা।

ৰপ্তানি বৃদ্ধিৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 5+8=13

Analyze the export policy of India. Explain the export promotion measures adopted by the Government of India.

অথবা / Or

- (b) বাজকোষীয় দায়িত্ব আৰু বাজেট পৰিচালনা(FRBM) বিল ২০০০ৰ পৰ্যালোচনা কৰা। এই বিলখনৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। $5+8=13$

Analyze the Fiscal Responsibility and Budget Management (FRBM) Bill 2000. Explain its main features.

4. (a) ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত নতুন কৃষি কৌশলৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা। এই কৌশলৰ সফলতা আৰু দুৰ্বলতাসমূহ পৰ্যালোচনা কৰা। $5+8=13$
Explain the impact of new agricultural strategy in Indian economy. Analyze the achievements and weaknesses of this strategy.

অথবা / Or

- (b) কৃষিৰ উৎপাদনশীলতা মানে কি? ভাৰতত কৃষিৰ উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধিৰ প্ৰধান অন্তৰায়সমূহ আলোচনা কৰা। $5+8=13$

What is agricultural productivity? Give an account on the barriers of agricultural productivity in India.

5. (a) ভাৰতৰ ৰাজহুৱা খণ্ডৰ উদ্যোগসমূহে সন্মুখীন হোৱা প্ৰধান বাধাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। এই উদ্যোগসমূহক শক্তিশালী ৰূপত গঢ়ি তুলিবলৈ কেনেধৰণৰ ব্যৱস্থা লোৱা উচিত? $6+7=13$

Explain the major obstacles faced by the public sector enterprises in India. What measures are to be followed for the revival of public sector enterprises?

অথবা / Or

- (b) ক্ষুদ্ৰ আৰু কুটিৰ উদ্যোগ বুলিলে কি বুজা? ভাৰতৰ অৰ্থনীতিত এই উদ্যোগবোৰৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা। $6+7=13$

What do you mean by small and cottage industry? Explain the importance of these industries in Indian economy.

6. (a) ভাৰতৰ বাণিজ্যিক লেনদেনৰ উদ্ভৱ ক্ষেত্ৰত সৃষ্টি হোৱা বৰ্ধিত ঘাটিৰ প্ৰধান কাৰণসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। এই ঘাটি হ্ৰাস কৰাৰ বাবে কেনেধৰণৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা উচিত? $7+6=13$

Explain the main factors responsible for the mounting crisis in Indian balance of payments. What measures are to be adopted to reduce the deficits in balance of payments?

অথবা / Or

- (b) এখন দেশৰ সেৱা খণ্ড বুলিলে কি বুজা? ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত সেৱা খণ্ডৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। $5+8=13$

What do you mean by service sector in an economy? Explain the importance of service sector in Indian economy.

Paper : GE-4.2

[Economic History of India (1857-1947)]

1. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া/শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা :

1×8=8

Answer/Choose the correct option of the following :

(a) তলৰ কোনটো উপনিৰেশিক শোষণৰ সঁজুলি আছিল ?

Which of the following was the instrument of colonial exploitation?

(i) অসম বাণিজ্য/Unequal trade

(ii) কৰ লাভালাভ/Tax benefit

(iii) সহজ ঋণ/Easy loan

(iv) ওপৰৰ কোনটোৱেই নহয়

None of the above

(b) শ্ৰমিকৰ নিয়োগৰ ক্ষেত্ৰত তলৰ কোনটো ভাৰতৰ সৰ্ববৃহৎ বৈদেশিক উদ্যোগ আছিল ?

Which of the following was the largest foreign enterprise in India in terms of the number of workers?

(i) কয়লা খনি/Coal mines

(ii) চাহ উদ্যোগ/Tea industry

(iii) কফি উদ্যোগ/Coffee industry

(iv) ওপৰৰ কোনটোৱেই নহয়

None of the above

(c) ভাৰতত ৰাজহুৱা ঋণৰ বৃহৎ বৃদ্ধিৰ কাৰণ আছিল

The large increase of public debt in India was due to the

(i) প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধ

World War I

(ii) দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধ

World War II

(iii) প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধ আৰু দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধ

World War I and World War II

(iv) ওপৰৰ কোনটোৱেই নহয়

None of the above

(d) উপনিৰেশিক ভাৰতত বিদেশী মূলধন অন্তৰ্ভুক্ত হয়

Foreign capital in colonial India includes

(i) ব্ৰিটিছ মূলধন

British capital

(ii) জাপানী মূলধন

Japanese capital

(iii) আমেৰিকাৰ মূলধন

American capital

(iv) ওপৰৰ সকলোবোৰ

All of the above

- (e) ঔপনিবেশিক শাসনৰ সময়ত নিম্নলিখিত কোনটো কৰ
ৰাজহৰ মুখ্য উৎস আছিল ?

Which of the following was the main
source of tax revenue during colonial
rule?

- (i) ভূমি ৰাজহ
Land revenue
(ii) আয়কৰ
Income tax
(iii) সম্পদ কৰ
Wealth tax
(iv) ওপৰৰ সকলোবোৰ
All of the above

- (f) ১৯১১-১৯২১ চনত ভাৰতৰ জনবসতি বৃদ্ধি _____ৰ
কাৰণে লেহেম আছিল।

During 1911-1921, the population
growth of India was slow because of

- (i) উচ্চ মৃত্যুৰ হাৰ
high death rate
(ii) উচ্চ জন্মহাৰ
high birthrate
(iii) (i) এবং (ii) দুয়োটা
Both (i) and (ii)
(iv) ওপৰৰ কোনটোৰেই নহয়
None of the above

- (g) জন্মহাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া।

Define birthrate.

- (h) ১৯৩০ চনত ভাৰতৰ প্ৰাথমিক ঔদ্যোগিক এলেকা
আছিল

In 1930, the primary industrial area in
India was

- (i) কলিকতা
Calcutta
(ii) ইম্ফল
Imphal
(iii) ঢাকা
Dacca
(iv) ওপৰৰ কোনোটোৰেই নহয়
None of the above

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো
১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on any four of the following
(within 150 words each) :

- (a) ঔপনিবেশিক কালছোৱাত ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক গাঁথনি
Economic structure of India during
colonial period
(b) ১৯০০ চনৰ পৰা ভাৰতত নগৰীকৰণ
Urbanization in India since 1900

(c) ব্ৰিটিছ কালত ভাৰতত বিদেশী মূলধন
Foreign capital in India during the
British period

(d) ঔপনিবেশিক শাসনকালত ভাৰতৰ কৃষি শ্ৰমিক
Agricultural labour in India during the
colonial rule

(e) আন্তঃযুদ্ধ কালত উদ্যোগসমূহ
Industries during inter-War period

(f) খাদ্য শস্যৰ সমস্যা
The food grain problem

3. (a) ব্ৰিটিছ শাসনকালত ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক অনগ্রসৰতাৰ
কাৰণবোৰ উল্লেখ কৰা।

12

State the reasons for India's economic
backwardness during the British rule.

অথবা / Or

(b) গান্ধীজী আৰু দাদাভাই নৰোজীৰ অৰ্থনৈতিক ধাৰণাবোৰ
আলোচনা কৰা।

6+6=12

Discuss the economic ideas of Gandhiji
and Dadabhai Naoroji.

4. (a) ঔপনিবেশিক কালত ভাৰতত হোৱা দুৰ্ভিক্ষ আৰু খাদ্য
সমস্যাৰ ক্ৰমবিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

6+5=11

Discuss the famines and the evolution
of food problems in India during the
colonial period.

অথবা / Or

(b) কৃষিৰ বাণিজ্যিকীকৰণ আৰু ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ ওপৰত
ইয়াৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

5+6=11

Discuss the commercialization of
agriculture and its impact on Indian
economy.

5. (a) দেশৰ উন্নয়নত পৰিবহণৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে সমালোচনাত্মক
আলোচনা কৰা।

11

Critically discuss the role of trans-
portation in the development of the
country.

অথবা / Or

(b) অৰুদ্যোগিকৰণ কি? ভাৰতত ঊনবিংশ শতিকাৰ
মাজভাগত ঊদ্যোগিকৰণৰ অৱস্থা ব্যাখ্যা কৰা।

2+9=11

What is de-industrialization? Explain
the state of industrialization in mid-
nineteenth century in India.

6. (a) ব্ৰিটিছ শাসনৰ অধীনত ভাৰতৰ 'নিৰ্দেশিত অনুন্নয়ন'ত
বৈদেশিক বাণিজ্য বৃদ্ধিৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

11

Explain the role of foreign trade growth
in 'guided underdevelopment' of India
under the British rule.

(12)

অথবা / Or

- (b) ব্ৰিটিছ শাসনৰ অধীনত থলুৱা উদ্যোগসমূহৰ উদ্যোগিক বিকাশৰ বাধাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss the constraints to industrial growth of native industries under the British rule.

7. (a) ব্ৰিটিছ ভাৰতৰ বিত্তীয় নীতি পৰীক্ষা কৰা। বিত্তীয় নীতিয়ে দেশখনক কেনেদৰে শোষণ কৰিছিল, ব্যাখ্যা কৰা।

6+5=11

Examine the fiscal policy of British India. Explain how the fiscal policy exploited the country.

অথবা / Or

- (b) ঔপনিৱেশিক শাসনৰ সময়ত ভাৰতীয় জনসংখ্যাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

11

State the characteristics of Indian population during the colonial rule.

26P/1335

(Continued)

(13)

Paper : GE-4.3

(Public Finance)

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

- (a) সৰ্বাধিক সামাজিক মঙ্গল তত্ত্বৰ উদ্ভাৱক কোন আছিল ?
Who was the propounder of the theory of maximum social advantage?

- (b) ৰাজহুৱা অভাৱৰ এটা উদাহৰণ লিখা।
Write one example of public want.

- (c) বজাৰ বিফলতাৰ এটা কাৰণ লিখা।
Write one reason of market failure.

- (d) বাহ্যিকতা কি ?
What is externality?

- (e) যদি $E_d = 1$, $E_s = 1$ হয়, তেতিয়া কৰৰ বোজা পৰিব
If $E_d = 1$, $E_s = 1$, then the burden of tax will be upon

(i) ক্ৰেতাৰ ওপৰত

buyers

(ii) বিক্ৰেতাৰ ওপৰত

sellers

(iii) ক্ৰেতা আৰু বিক্ৰেতাৰ ওপৰত সমানে
buyers and sellers equally

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(Choose the correct answer)

(Turn Over)

26P/1335

(f) হ্ৰস্বকালীন ৰাজহুৱা ঋণৰ এটা উদাহৰণ লিখা।

Write one example of short-term public debt.

(g) ৰাজকোষীয় ঘাট কি?

What is fiscal deficit?

(h) কেন্দ্ৰীয় ৰাজেট ২০২৬-২৭ৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

Write one feature of Union Budget 2026-27.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্রতিটো ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

4×4=16

Write short notes on any four of the following (within 100 words each) :

(a) চৰকাৰী বিত্ত আৰু উন্নত অৰ্থনীতি

Public finance and developed economy

(b) পেৰেট'ৰ দক্ষতা

Pareto's efficiency

(c) শুদ্ধ আৰু অশুদ্ধ ৰাজহুৱা দ্ৰব্য

Pure and impure public goods

(d) ঋণাত্মক বাহ্যিকতা

Negative externality

(e) কৰৰ অতিৰিক্ত বোজা

Excess burden of taxation

3. (a) গোলকীয় অৰ্থনীতিৰ পৰিস্থিতিত চৰকাৰী বিত্তৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

11

Discuss the nature and scope of public finance in the era of globalization.

26P/1335

(Continued)

অথবা / Or

(b) ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এখন উন্নয়নশীল অৰ্থনীতিত চৰকাৰী বিত্তৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

Examine the role of public finance in a developing economy with special reference to India.

4. (a) ৰাজহুৱা দ্ৰব্যৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা। ৰাজহুৱা দ্ৰব্যৰ ক্ষেত্ৰত কিয় বজাৰ বিফল হয়, ব্যাখ্যা কৰা।

4+7=11

Write the characteristics of public goods. Explain why market fails in case of public goods.

অথবা / Or

(b) চেমুৱেলচনৰ চৰকাৰী ব্যয় তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা।

11

Explain Samuelson's theory of public expenditure.

5. (a) যোগাত্মক বাহ্যিকতা আৰু ঋণাত্মক বাহ্যিকতাৰ পাৰ্থক্য লিখা। ঋণাত্মক বাহ্যিকতা দূৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰী কৰ, সাহায্য আৰু প্ৰদূষণ অনুজ্ঞাপত্ৰ ব্যৱস্থাৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

4+8=12

Distinguish between positive externality and negative externality. Discuss the role of government taxes, subsidies and pollution permit system to internalize negative externalities.

অথবা / Or

(b) ক'জ তত্ত্বটোৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা কৰা।

12

Discuss critically Coase theorem.

(Turn Over)

26P/1335

6. (a) কৰৰ সংঘাত, স্থানান্তৰকৰণ আৰু আপাতনৰ সংজ্ঞা দিয়া।
কৰ আপাতনৰ চাহিদা আৰু যোগান তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা।

3+8=11

Define impact, shifting and incidence of a tax. Explain the demand and supply theory of incidence.

অথবা / Or

- (b) (i) কৰৰ বোজা বুলিলে কি বুজা? বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ
কৰৰ বোজাসমূহ উপযুক্ত উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা।

2+4=6

What do you mean by burden of tax?
Explain different types of burden of taxes with suitable examples.

- (ii) উৎপাদনৰ ওপৰত কৰৰ পৰিণাম ব্যাখ্যা কৰা। 5

Explain the effect of taxation on production.

7. (a) ভাৰতীয় কৰ ব্যৱস্থাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।

11

Write the features of Indian tax system.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতৰ শেহতীয়া বিত্তীয় আয়োগ (ষোড়শ বিত্ত
আয়োগ)ৰ পৰামৰ্শবোৰ আলোচনা কৰা।

Discuss the recommendations of the latest Finance Commission (16th Finance Commission) of India .

★ ★ ★

4 SEM TDC GEEC (CBCS
4.1/4.2/4.3)